

Miskolci Bölcsész Egyesület
Nagy Lajos Király Magánegyeteme
Pszichológia tanszék

Halál közeli élmények – A kiszélesedő világ

Készítette: Nagy Zoltán
znagy.m@gmail.com
www.szeretetvalosaga.hu

Témavezető: Baloghné Lekka Edit

2002.

„Tudja-e, mi az igazság? Az, hogy igazság mint olyan nem létezik. A semmi persze egyúttal mindent is jelent.”

[1.]

1. Előszó

A különböző társadalmak, legyenek azok archaikusak, vagy modernnek mondottak, meglehetősen eltérő módon kezelik a halál, s pláne a halál utáni állapot kérdését.

Hazánkban a halállal kapcsolatos dolgok még ma is tabutémának minősül, nehezen beszélnek róla az emberek, szemérmesen, titkolózva, kerülgetve a témát. Mint valami nagyon rossz dolog, úgy él a halál a tudatban, katasztrófális veszteségként élik meg az emberek, s mindezekén felül rendkívül komoly félelem is övezi ezt a nagyon is természetes történést.

Mindennek vajon mi lehet az oka? Talán az, hogy a témáról rendkívül keveset tudunk, hiszen az íratlan társadalmi szabályok szerint tiltott jelenségről van szó. Vagy azért, mert az ateista, a vallásos és a spirituális szemléletek rendkívül eltérő módon, különböző megvilágításból és értelmezésből kezelik ezt a nemes emberi történést. A válasz – egyenlőre - még várat magára.

Választásom azért esett a halál közeli élmények témakörére, mert egyrészt, a témával kapcsolatos gátak lebontogatása fontos és komoly kihívásnak tűnik, másrészt, ezek az élmények ma már a

tudományosság igényével vizsgálhatók, és a halál közbeni, illetve utáni állapotról is szolgáltatnak információkat.

Szándékom szerint, a dolgozatot egyaránt forgathatják a téma után érdeklődők, illetve – szeretném hinni –, hogy ezen a területen elmélyült kutatómunkát végző szakemberek számára is nyújt hasznosítható információkat.

Ide kívánkozok, hogy mint szerző teljes hittel állok a téma mellett, vagyis számomra teljesen hitelek a szakirodalomban fellelhető anyagok, s meggyőződéssel hiszem, hogy valamilyen formában, valamilyen irányultsággal igen fontos és meghatározó történések várnak ránk a halálunk folyamatában. Ehhez kívánok bizonyítékot, megerősítést szolgáltatni, vagyis ezt a kérdéskört tekintem a dolgozat munkahipotézisének.

Természetesen távol áll tőlem, hogy bárkinek is változást generáljak a hitrendszerében, szeretném mindenkinek a szabad döntésére bízni, hogy a dolgozat áttanulmányozása során, milyen képet alakít ki önmagában a halállal kapcsolatos, és az azt követő létezés kérdésében.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani azoknak a személyeknek, akik megosztották velem a nagyon mély és bizalmas tapasztalataikat, élményeiket, életmozzanataikat,

.....

köszönöm a nyíltságukat és azt a pozitív fogadtatást, amelyben részesítettek.

Továbbá szeretnék köszönetet mondani a Revital Alapítvány munkatársainak, név szerint Dr. Liptay-Wagner Andrásnak és Boros Katalinnak, akik a szakmai munkában, azaz a téma pontosításában, a szakirodalmi kutatásban, és a gyakorlati munkában rendkívül hathatós segítséget nyújtottak. Illetve Baloghné Lekka Edit témavezetőnek, aki lelkiismeretes és odaadó munkájával járult hozzá a dolgozat elkészültéhez.

2. Bevezetés

A téma feldolgozása oly módon történt, hogy azon keresztül bepillantást lehessen nyerni a halál közeli élmények világába.

A dolgozat első részében – a szakirodalmi kutatás eredményei alapján - az élményekhez kapcsolódó általános kérdések lelehetők fel, majd két terület, a kommunikáció és az utóhatások bővebb feldolgozása következik.

A szakirodalmi információk alátámasztása érdekében, illetve a téma mélyebb feldolgozása, és esetleges újabb tapasztalatok szerzése céljából interjúeredmények is részét képezik a dolgozatnak, amely interjúk alanyai olyan személyek, akik bizonyíthatóan átéltek halál közeli állapotot.

Végül a témával kapcsolatos összegzés olvasható.

„Amikor az ember felszabadítja magát tudata – a törvények, előírások és szabályok – béklyói alól, olyan lelki békére talál, amely lehetővé teszi számára, hogy szeresse úgy önmagát, mint az emberiséget.”

[2.]

3. Elméleti háttér

3.1. A halál közeli élmény meghatározása

Olyan esetek sorolhatók ebbe a körbe, amikor élettani szempontból, bizonyos időtartamra bekövetkezik a halál, viszont a személy visszatér ebből az állapotából, és ismét megjelennek nála, illetve tartósan megmaradnak a normál életfunkciói.

Képletesen úgy lehetne megközelíteni a kérdést, hogy olyan folyamatról van szó, amikor valaki az egyik országból át akar lépni a másikba, és éppen a senki földjén tartózkodik, tehát az egyik országot már elhagyta, viszont még nem lépett be a másikba, és végül visszatér az elhagyni kívánt országba. Tehát arról a „köztes” állapotról van szó, amikor hagyományos értelemben vett életről már nem lehet beszélni, viszont a megnyugvást biztosító halál még nem következett be.

Valaki ilyen állapotba, számos, egymástól teljesen különböző élethelyzetből kerülhet – ilyen lehet például: a balesetek vagy a betegségek bármilyen megjelenési formája. Ami a legfontosabb, legyen akármilyen is az előidéző ok, amelyből valaki halál közeli állapotba kerül, a kiindulási októl függetlenül globálisan

ugyanazon jelenséget éli át, ugyanazon tapasztalásokban van része. Hangsúlyozandó, hogy globálisan egyezik a jelenség megjelenési formája, a személyek egyéni tapasztalásai között meglévő kisebb különbségek természetesen előfordulnak, hiszen az emberiség színességét pont a különbözőség adja.

Tehát jelentősen eltérő kiváltó okok, meglehetősen hasonló okozatot, megnyilvánulást eredményeznek [3.].

3.2. Magyarázatok

Rögtön felvetődik az általános gondolat, hogy meg kellene találni a magyarázatot az adott jelenségre, nincs ez másképp a halál közeli élmények esetében sem.

Dr. Pilling János [4.] szerint az alábbi magyarázatok adhatók a jelenséggel kapcsolatban: elsősorban természettudományos magyarázat született a jelenség hátterének igazolására, miszerint az agyban oxigén-hiányos állapot lép fel, ezzel párhuzamosan jelentősen megnövekszik a szén-dioxid mennyisége. Jóllehet ezek az állapotok előhozhatnak bizonyos emlékképeket, amelyek

megtalálhatók a halál közeli élmények elemei között, viszont előfordulásuk sokkal szegényesebb, mintha pusztán csak oxigénhiány lép fel és nincs halál közeli élmény. Megjegyzendő, hogy hasonló jelenség tapasztalható a kábítószeres hatásoként is.

Pszichológiai megközelítés szerint halálfélelem megnyilvánulása érhető tetten a halál közeli élmények során, illetve a haláltól való eltávolodás folyamatának tekinthető. Más nézetek szerint a kollektív tudattalan tartalmai törnek felszínre, archetipikus megnyilvánulási formába, amelybe bele tartoznak a születéssel kapcsolatos tudatos és tudattalan emlényomok is. Külső érzékszervi ingerek csökkenése szintén kiválthat halál közeli élményhez hasonló tapasztalatokat.

A természetfeletti magyarázatok vallási, vagy világnézeti alapon, gyakorta a test és a lélek szétválási folyamatának tekintik az élményeket.

A kombinált magyarázatok pedig megpróbálják összekapcsolni a természettudományos, pszichológiai és természetfeletti megközelítéseket úgy, hogy azok kiegészítsék egymást, és összekapcsolódó egységet képezzenek.

Saját álláspontomhoz a kombinált magyarázat áll legközelebb, nagyon jelentős „természetfeletti” (vagy éppenséggel nagyon is természetes) beállítódással.

3.3. Tudati megjelenés

A téma megfogását nagyban nehezíti, hogy jelentős félelem, szorongás övezi azt [5.], és éppen ezért nagyon nehéz feltárni az eseteket, sokszor nehezen beszélnek az élményesek a tapasztalataikról, mivel gyakorta találkoznak értetlenséggel, sőt gondolataik elutasításával.

Hogyan lehet megmagyarázni ezt az élményt, hiszen olyan jelenség megtapasztalásáról van szó, ahol a műszerek (EEG) már azt mutatják, hogy az életfunkciók megszűntek, az egyén mégis tapasztal, lát, hall, felfogja a környezet jelzéseit, sőt később olyan eseményekről képes beszámolni, amelyekről materiális szemszögből kiindulva nem is tudhatna beszámolni. Olyan perspektívából és részletességgel képes leírni a vele történeteket, amely meghaladja a átlagos memorizálás és felidézés lehetőségeit

[6.]. Vagyis egy olyan jelenség tanulmányozására nyílik lehetőség, amelyről elmondható, hogy az agyi funkció kiesett, viszont ezzel párhuzamosan igen jelentős tudati funkció létezik. Ez így ebben a formában meglehetősen megingatja az agy memória és tudathordozó feladatáról kialakított képet. Ebből is látható, hogy a jelenség teljes egészében kikerül a tudatos tapasztalás határain túlra [7.]. Sőt ezek után egy újabb kérdés is felvetődik, hogyan lehet lokalizálni az emlékezet helyét, valójában hol is „helyezkedik el”(?).

3.4. Differenciál diagnosztika

A halál közeli élmények meghatározását nagyban elősegíti, ha elkülöníthetővé válnak a különböző pszichológiai, pszichiátriai esetektől.

Ebben a tekintetben jelentős munkát végzett dr. Schröter-Kunhardt [8.], aki meghatározta a differenciál diagnózis ide vonatkozó alapelveit, amelyek a következők: a halál közeli élményeket nem okozhatják drogok, mert azok zavaros, tompa

képeket adnak, továbbá a drogok nem hatnak pozitívan a morális emberi értékekre.

Nem az endogén hallucinogének hatása, mert azok bár bírnak kábító-nyugtató hatással, viszont nem eredményeznek színes, éles képeket.

A tünetek különbözősége miatt skizofrénia sem lehet, már csak azért sem, mivel halál közeli élménye pszichésen teljesen egészséges egyéneknek is lehet, s van is.

Az epilepszia esetében bár kialakulhatnak hasonló emlékképek, viszont azok kevésbé rendezettek és kevésbé sokoldalúak, mint a halál közeli tapasztalások.

Nem toxikus pszichózis, hypoxia, hyperkapnia, mert ijedtség esetén is előállhat, tehát az élmény nem vezethető vissza csupán az oxigénhiányra.

Nem lehet pusztán az agy „terméke”, mivel 0-vonalú EEG alatti eseményekről is beszámoltak már élményesek. A jobboldali halántéklebény ingerlésével ki lehet váltani bizonyos halál közeli élményhez hasonló jelenségegységet (testen kívüliség, visszatekintés az életeseményekre), viszont ezek sokkal szűkebb kört érintenek, mint a valós élmény során tapasztaltak. Öntudatlan állapotban bonyolult agyi tevékenység

eredményeképpen analitikus, asszociatív gondolkodás történik, ehhez képest a halál közeli élmények kevesebb elemből épülnek fel, míg öntudatlan állapotban a személyhez kötődő gondolatok „élednek fel”, amelyek végtelen számú variációt tartalmaznak.

Nem éberálmom, ugyanis nem kapcsolódik REM fázishoz, továbbá nem csak szimbolikus képekkel dolgozik, hanem valós múltához kapcsolódók is előfordulnak.

Nem résztudatos, félelemmel teli álmom, mert döntően pozitív érzetek kapcsolódnak hozzá.

Nem lehet hallucináció, mivel az elmondott észleletek gyakran a valós helyzetben tökéletesen igazolhatók.

Nem imagináció, mivel a beszámolóknak részegységei bár ismeretlen logikájúak, mégis meglehetősen azonosan ismétlődnek a beszámolóknakban.

Deperszonalizációról sem lehet beszélni, tekintettel arra, hogy a pontos én-tudat mindvégig megmarad, bár gyakorta szétválhat a fizikai test az éteritől.

A születési trauma is kizárható, mert a császármetszéssel született személyeknek is volt alagút/folyosó élményük.

Nem lehet vallásos vágygondolkodás sem, mert akkor több élményelemnek kellene lennie, továbbá ateisták és gyermekek is egyformán élik át a halál közeli állapotot.

Halálfélelem reflexszerű elhárításáról sem lehet beszélni, ugyanis könnyebb műtétre való felkészülés esetén nem keletkezik halálfélelem, viszont később egy ilyen helyzetből is kerülhet valaki halál közeli állapotba. Illetve testen kívüliség állapotát megélték számoltak be arról, hogy alapjában véve még csak fel sem vetődött bennük a halál gondolata, viszont amikor kívülről látták az eseményeket, akkor tudatosodott, hogy haláluk közeléhez érkeztek.

Nem projekció, hiszen ebben az esetben nem a fantázia által előállított képekről, eseményekről van szó, hanem utólag igazolható valós történésekről.

Hipnózissal, meditációban való előidézés sem állja meg a helyét, ugyanis ezekben az esetekben kevesebb elem fordul elő, mint a halál közeli élmények során, illetve nincs olyan mély személyiség alakító hatása sem a hipnózisnak, sem a meditációs folyamatnak.

Haldoklók látomásai lényegesen kevesebb elemet tartalmaznak, mint az élményesek beszámolóí.

Hogy regresszió, nárcisztikus önistenítés lenne a háttérben, vagy preverbális regresszió, unió misztika, gyermeki vágykielégítés, avagy az utóhatások személyiségváltozása kielégítetlen deficitek regresszív kiegyenlítése lenne annak ebben az esetben ellentmond a jungi, illetve a transzperszonális pszichológia elvrendszere.

Bizonyos tapasztalatok szerint mesterségesen előidézhető olyan állapot, mintha valaki halál közeli élményeket élne át [9]. Ezekben az esetekben elektromos agyi ingerléssel éltek, illetve hiperventillációs sokkal, vagy éppen ennek az ellenkezőjével dolgoztak, a légzés blokkolásával.

Viszont semmiképpen sem idézhető elő halál közeli élmény gyógyszerekkel; terhelt pszichés állapot lefutása során sem alakulhatnak ki ilyen jellegű tapasztalások, illetve betegség – súlyosságától függetlenül – sem idéz elő élményes állapotot, ha az élettani funkciók teljes egészében megmaradnak [10.].

Meditáció, speciális légzéstechnikák, rituálék során is tapasztalhatók olyan élményelemek, mint amilyenek a halál közeli élmények között megtalálhatók, viszont ezek összességében nem mutatnak olyan egyezőséget és mélységet, mint a valós élmények esetében.

A differenciál diagnosztika eredményeire támaszkodva megállapítható, hogy a „mesterségesen” előidézett állapotok semmiképpen sem egyeznek meg a halál közeli állapottal, mivel azok elemgazdagsága lényegesen eltér attól, illetve a személyre gyakorolt utóhatásában is jelentős különbség állapítható meg.

3.5. Halál közeli élmények a statisztikai tükrében

Vajon milyen következtetéseket lehet levonni a statisztikai adatokból?

Pszichológiai szempontból halál közeli élményt megéltek körében 18%-os arányban lelhetőek fel olyan személyek, akik be tudnak számolni élményekről [11.], a többieknek nincs ilyenféle tapasztalásuk, vagy nem tudnak beszámolni róla. Bár a beszámolók minőségéből inkább arra lehet következtetni, hogy akik nem tudnak élményeket felidézni valószínűleg nem is éltek át ilyen történéseket.

Tekintettel arra, hogy a tudományos fejlődésnek köszönhetően egyre jobbak a „visszahozás” esélyei, egyre többen

élnek át halál közeli élményeket, és a változóban lévő spirituális tudati hozzáállás is segíti, hogy egyre többen megtehetik azt, hogy felfedik, elmondják a tapasztalataikat. Ebben a vonatkozásban Egyesült Államokra és Németországra vonatkozó adatok állnak rendelkezésre, melyek szerint a lakosság közel 4%-ának van halál közeli élménye [12.].

Az élményesek körében megfigyelhető az esemény ismétlődése, tehát nem korlátozódik kizárólag egy esetre egy személy vonatkozásában, viszont nem mindenki kerül ismét halál közeli állapotba [13.].

Érdekes tapasztalatnak tűnik, hogy a fiatalabbak részletesebben tudnak beszámolni az élményeikről, illetve a nők mélyebb átélésről tesznek tanúbizonyságot [14.].

3.6. Kísérőjelenségek

A halál közeli élményeket speciális összetevők jellemzik, ezek bizonyos szinten eltérő sorrendben, és előfordulási gyakorisággal jelennek meg az élményeseknél, az viszont leszögezhető, hogy a

kísérőjelenségek jól körülhatárolható, viszonylag kisszámú csoportokba sorolhatók.

A terület egyik legszakavatottabb kutatója R. A. Moody [15.] szerint a következő élménycsoportok különböztethetők meg: nagyon nehezen tudják az élményesek szavakba önteni a tapasztalataikat, bár rendkívül pontosan emlékeznek a történetekre, jól át tudják azokat élni, mégis nehézséget okoz az élményvilág lefordítása hétköznapi szavakra, kifejezésekre.

Általában hallják a halálhíriüket, veszik azt a kommunikációt, amikor megállapítják, hogy a haláluk bekövetkezett, ez az életfunkciók szerinti halál megállapításának a tényét fejezi ki.

Rendkívül nagy számban, szinte kivétel nélkül, mindenki beszámol a béke és a nyugalom érzéséről, ahol nincs fájdalom, nincs szenvedés, hanem egy olyan állapot alakul ki, amelyet nagyon nehezen lehet otthagyni, mert annyira kellemes.

Gyakori jelenség, különböző zajok előfordulása, ezek lehetnek meglehetősen kellemes zenei hangok, illetve erősebb hanghatások is.

Alagút, illetve folyosó megtapasztalása is szerepelni szokott a beszámolóknak, ezek a helyek hol hidegek, nyirkosak, sötétek; hol pedig jó érzetet keltők, világosak, színesek.

Az élményleírások számos esetben visszaadják azt a perspektívát, amikor valaki kilép a testéből és kívülről, felülről szemléli önmagát. Az élmények során a személyek látták, hogy a valóságban mi történik velük, illetve a testükkel, esetenként hogyan küzdenek az életükért. Olyan élményképekről tudtak beszámolni, amelyeket csak úgy lehet megfigyelni, ha valaki egy magasabb ponton elhelyezkedő perspektívából szemléli az eseményeket.

Találkozás elhunyt személyekkel - általában családtagokkal -, szintén szerepel a beszámolók között, gyakorta speciális módon kommunikálni is szoktak egymással, bár ez inkább az érzések szintjén valósul meg.

Szinte valamennyi élmény jelentős része a „Fénylény”-nyel való találkozás, aki szeretet sugároz, és elkíséri az élményest az útján, Ő az, aki segítséget nyújt abban, hogy mit figyeljen meg az illető, és általában Ő az, aki segíti, aki kéri, aki javasolja a visszatérést a földi életbe.

Az életesemények rendkívül nagy sebességgel történő lepergése szinte kivétel nélkül szerepel az élményképek között, viszont megjelenési formájában már tapasztalhatók különbségek.

Fontos, és meghatározó része az élményeknek a határ vagy sorompó, ez jelképezi azt a vonalat, amely átlépése már az egyértelmű távozást jelenti, ezt a határt meglehetősen nehéz átlépni, s valójában ennek átlépése nem is történik meg.

S végül a visszatérés sorolható az élményegységek közé, a visszatérés nagy boldogsággal kísért, szeretet övezi, fájdalommentesség jár.

Az egész történet megélése szempontjából kiemelkedően fontos, hogy a hétköznapi gyakorlatban általánosan alkalmazott jutalmazás vagy büntetés helyett megértés övezi a halál közeli állapotban megélt érzelmi tartalmakat [16.].

Mindenképpen megállapítható, hogy rendkívül nagy szellemi gyorsaságra van szükség ekkora mennyiségű élmény (általában) rendkívül rövid idő alatti megéléséhez, illetve memorizálásához [17.].

Az élményelemek előfordulási hasonlósága bizonyos mértékben kötődik az adott kultúrához, még pedig olyan formában, hogy ugyanazon elemek fordulnak elő bármely kultúráról is legyen szó, viszont bizonyos elemek előfordulási gyakoriságában vannak eltérések.

Az eltérések előbb említett jelensége az életkorok tekintetében is megállja a helyét [18.].

Figyelemre méltó tény, hogy azon személyek körében, akik az élmény előtt rendelkeztek bizonyos paraképessegekkel dúsabb élményről tudtak beszámolni [19.].

Az teljes bizonyossággal megállapítható, hogy valamiféle energetikai változás okvetlenül hozzátartozik a jelenséghez. Bizonyos meglátások alapján [20.] fokozatos energia távozásról lehet beszélni a halál során, amely a főcsakrákon keresztül történik, kiváltképp a koronacsakrán.

Az energetikai megközelítéshez tartozik az életenergia, a Kundalini energia távozásának feltételezése [21.] is, amely jelen esetben az életenergia továbbáramlását jelenti.

Rendkívül figyelemre méltó, hogy a tisztán spirituális megközelítésből íródott könyv [22.] „távozással” kapcsolatos része pontosan azokról az elemekről tesz említést, mint amilyenek az élmények során előfordulnak, pedig a mű még halványan sem érinti a halál közeli eseményeket, mégis nagyon meghökkentő az egybeesés.

Erős spirituális megközelítés szemszögéből a halál közeli élmény felfogható beavatásként is [23.]. Ezt alátámaszthatja az a

gyakorlati megfigyelés, miszerint függetlenül az élmény kiváltó okától, és annak lefutásától, teljesen eltérő mélységű élményekről tudnak beszámolni a megéltek, illetve az utóhatás tekintetében is eltérő minőségeket lehet megfigyelni a személy spirituális fejlődésének megfelelően.

3.7. Kommunikáció

A halál közeli élmény során összességében megállapítható, hogy az élményesek tökéletesen megértenek mindent úgy a testük körül elhelyezkedő személyek kommunikációjából, mint a „Fénylény”-nyel való kommunikációból [24.]. Viszont általában nem a közönséges érzékszervek használatáról számolnak be, tehát feltételezhető, hogy valamiféle telepatikus módon zajlik a kommunikáció.

Feltétlenül ide kíváncsozik, hogy ma már a telepatikus kommunikáció megléte, és létjogosultsága a halál közeli élményektől függetlenül, „hétköznapi” esetekben is bizonyítottnak tekinthető [25.].

A telepatikus feltételezést az is alátámasztja, hogy azokban az esetekben is létrejön észlelés, megtörténik a memorizálás, sőt a felidézés is megvalósítható, amikor az agyi funkció már kiesett.

A beszámolókból gyakran előbukkan a már távozott személyekkel való találkozás, mely alkalmakkor szintén telepatikus információtranszferről számolnak be az élményesek [26.].

Gyakorta utóhatásként azt élik meg a halál közelében jártak, hogy az élmény után növekszik a telepatikus képességük, személyekre jobban rá tudnak hangolódni, érkezésüket, telefonhívásukat, levelük érkezését, illetve a velük történő cselekményeket jobban meg szokták érezni [27.]

R. A. Moody meglátása alapján tudati kommunikáció zajlik le a lények között, tehát az információ közvetlenül a tudatok között áramlik [28.].

Szinte kivétel nélkül az összes élményes nagyon pontosan tudja leírni a vele történeteket, mégis felbukkan az a körülmény, hogy nehézséget okoz az események szavakba öntése [29.]. Ez alapján is igazolódni látszik, hogy valamilyen más csatornán zajlik az érzékelés, mint ahogy az normál tudatállapotban szokott történni. Illetve más módon történik kommunikáció is, hiszen a

szavak viszonylag nehéz megtalálása is a szavak nélküli információáramlás feltételezését erősíti [30.].

Arra az esetre is lehet gondolni – analógiaként -, amikor valaki anyanyelvi környezetéből kikerülve, s bár ismerve az új környezet nyelvét bizonyos ideig egy alkalmazkodási folyamatot kénytelen megélni, amíg sikerül „ráállnia” a környezet által meghatározott kommunikációs formára. Ehhez hasonló megértési és megértetési nehézséggel lehet számolni halál közeli állapotból visszakerült személyek esetében is [31.], ami ismételten abba az irányba mutat, hogy teljesen más kommunikációs környezetbe kerülnek az élményesek, mint amilyen környezetben általában vagyunk.

3.8. Utóhatások

Az utóhatások tekintetében jellemző, hogy meghatározó, életüket lényegesen befolyásoló változásokon esnek át az élményesek, ezek a változások morális szinten kivétel nélkül

pozitív irányúak, illetve lelki, viselkedésbeli jobbulást eredményeznek.

Tehát jelentős életmód változás tapasztalható, továbbá maga a halál közeli élmény mindörökké „elraktározódik” az egyénben, magával az élménnyel kapcsolatban nem lép fel a felejtés szokásos jelensége [32.].

A változás az eseményt követően akár azonnal is felléphet, illetve a változások kezdete, úgy három hónapon belül biztosan megtörténik, s a mély tudati változás akár több éven keresztül is eltarthat [33.].

Tekintettel arra, hogy az élmény a materiális irányultságú gondolkodástól meglehetősen távol áll, az élményesek nagyon nehéz helyzetbe kerülnek, ha a tapasztalataikat meg szeretnék osztani másokkal, hiszen ezek a történések bőven kívül esnek hétköznapi tapasztalásokon. Viszont a közlésre meglehetősen erős indíttatással rendelkeznek [34.], csak éppen a befogadó közeg – helyenként - kissé értetlenül kezeli az élményes által feltárt új világképet. E miatt az élményesek akarva, akaratlanul szépen lassan rákényszerülnek az emlékképeik elnyomására, s így kevésbé nyílik lehetőségük azok feldolgozására. Bár azok gyakran felszínre törnek, tekintettel a életvitelben bekövetkező

változásokra, illetve az alapélményekre. Így, mindezek hatására, bizonyos esetekben felléphet pszichés terhelés, károsodás [35.], amit – sajnálatos módon az is bizonyít -, hogy az élménytől számított 10 éven belüli szuicidium elfordulási gyakorisága felnőtteknél 4%, gyermekeknél/fiatalkorúaknál 21% körül alakul [36.].

Az események feldolgozása során az élményeseknél megeshet, hogy a transzcendentális élmény hatására kialakult spirituális és a múltban kialakult materiális gondolati síkok között csúszkálnak ide-oda, ami tovább nehezíti a tudati harmónia kialakítását [37.].

Az utóhatások között szerepel a paraképeségek fejlődése, vagy már meglévő ilyen jellegű irányultság esetén fokozódni szokott az intenzitása, illetve gyakori, hogy bizonyos gyógyító képesség birtokába kerülnek az élményesek [38.], amelyek általában energetikai hatásrendszeren alapulnak. Ide sorolható a „belelátás” képessége, amely személyekre, tárgyakra, helyekre vonatkozik, olyan formában, hogy az adott személyről vagy tárgyról, illetve helyről olyan információkkal rendelkeznek, amelyek általános esetben szokványos értelemben vett érzékeléssel nem kódolhatók le [39.].

További területe a változásoknak, utóhatásoknak a lelki tisztánlátás, a lelki tisztulás, jobb emberré válás, amely mögött feltételezhetően bizonyos blokkoló energiák feloldódása, megszűnése állhat [40.].

A tapasztalatok alapján utóhatás gyanánt különböző jellegzetességek figyelhetők meg. Ezek a következők lehetnek: a halál közeli élmény többször fordul elő; kommunikációs fejlődés tapasztalható – különösen a telepatikus kommunikáció területén; az élményesek értékítélete pozitív irányba változik; a maguk tevékenységi területén, mintegy szellemi tanítókká válnak; megszűnik számukra az izgalom, a félelem; elmozdulás a gyógyító tevékenység felé, ez leginkább a természetgyógyászat irányába való elmozdulást jelenti; az élmények feldolgozása hosszabb időt vesz igénybe [41.].

Teljesen új perspektívába kerül a halál kérdése, abszolút megszűnik a halálfélelem, felkészülve, megnyugvással és boldog várakozással készülnek a majd valamikor elkövetkező halálra [42.].

Az élményesekben felerősödik a földi küldetéstudat, az egyetemesség érdekében való cselekvés, ehhez nagy energiával, rendkívüli kitartással, és jelentős tettvággyal fognak hozzá [43.].

A küldetéstudat egyik speciális, meglehetősen gyakori megjelenési formája a mások felé irányuló segítségnyújtás fokozódása, elmozdulás a gondozó viselkedés irányába [44.]. Mindezekhez hozzátartozik az érzésbeli nyitottság, a szűkebb/tágabb környezetben élők felé történő fokozott odafordulás, mint alapattitúd [45.].

Más forrás alapján [46.] a változások az alábbi főbb területeket érintik: haláltól való félelem megszűnése; szeretet fontosságának érzése; dolgok közötti összefüggések mélyebb megértése; tanulás megbecsülése; cselekedetek hatásainak meglátása (a másokéra és a saját cselekedetekre vonatkozóan), azok pontosabb értékelése; a tennivalók tekintetében, a „sürgősség” gondolata; magasabb szintű spirituális állapot; és beilleszkedési problémák.

Spirituális vonatkozásban egyfajta személyiségen túli én kialakulásáról lehet beszélni, amely nagyon jelentős toleranciaszint növekedéssel jár, a környezet iránti magas fokú megértésben, elfogadásban mutatkozik meg [47.].

Egy Hollandiában végzett széleskörű felmérés alapján [48.] az alábbi területeket emelték ki, mint változások színtereit: pozitív életmódváltozás; intuitív képesség növekedése; anyagi

vonatkozású dolgok háttérbe szorulása; vallás előtérbe kerülése; emocionalitás fokozódása; halálfélelem jelentős módon történő csökkenése.

További források eredményeit figyelembe véve több hasonlóság fedezhető fel az eddigi utóhatás vizsgálatok eredményeihez viszonyítva, a változások területeit a következőkben fogalmazta meg a szerző [49.]: szeretetérzés fokozódása és kiterjedése; összefüggések jobb felismerésére való képesség; intuitivitás fokozódása; anyagi nézőpont jelentőségének csökkenése; testérzet változása; nehezebb kommunikáció a környezettel.

Rendkívül sok tényezőt emel ki P. M. H. Atwater és D. H. Morgan az utóhatások megjelenési formája közül [50.] úgy, mint: a halálfélelem megszűnése; megnövekedett önbizalom; nagyobb érzékenység mások irányába; paranormális érdeklődés fokozódása; visszatérő szuicidium csökkenése; anyagiasság megszűnése; természet iránti vonzódás; transzcendentális érzék növekedése; szeretetérzés fokozódása; időkeret jelentőségének csökkenése, fiatalosabb életvitel; világosabb bőr; „fényesebb” szemek; magasabb energiaszint; fény-, nap-, hangérzékenység fokozódása; nyitottság és megnövekedett érdeklődés az új dolgok

iránt; könnyebb stresszkezelés; alapvetően másfajta, megváltozott gondolkodás az élmény előttihez képest.

P. M. H. Atwater másik művében [51.] az előzőkben felsoroltakon kívül további területekről is beszámol, amelyek jelentőséggel bírnak az utóhatások tekintetében: magasabb szintű kreativitás; alacsonyabb vérnyomás; étkezés vonatkozásában mennyiségi csökkenés, illetve hústalanabb ételek fogyasztása; könnyedebb absztrahálási képesség; filozófiai érdeklődés növekedése.

A Steiger szerzőpáros [52.] némileg spirituálisabb megközelítés alapján, az utóhatások főbb területeit az alábbiakban látta megtestesülni: gyakori kilépés a testből; több esetben előforduló testen kívüliség érzése; idő-tér függetlenedése; spirituális irányultság fokozódása; tervezés jelentőségének növekedése, a tervek biztos végrehajtása; jelentős életszemlélet változás a jobbá válás/jobbítás irányába; megjavult, stabil kedélyállapot; több energiával való gazdálkodás; érzékenység fokozódása; betegségek esetén, gyorsabb felépülés.

Dr. Pilling János [53.] véleménye szerint a változások két nagyobb csoportba sorolhatók aszerint, hogy a személlyel magával kapcsolatos változás, avagy a környezet, a külvilág felé

irányuló szemléletváltozás a megfigyelés tárgya. Meglátása alapján a következő jelentősebb területekről lehet említést tenni: „újjászületés”, az élet újrakezdésének érzése; a túlélés céljának keresése, az élet értelmének kutatása, a saját küldetéstudat kialakulása; fokozott aktivitás; vonzódás a karitatív tevékenységek irányába; filozófia iránti érdeklődés fokozódása; mások javára fordítható tudás, és szeretet fontosságának felértékelődése; siker, pénz, karrier, hatalom jelentőségének csökkenése; tolerancia és empátia fokozódása; önértékelés javulása; életszeretet növekedése; halálfélelem csökkenése; sajátos túlvilági hit kialakulása; elmélyülés a belső vallásos hitben; nyitottság más vallások iránt; illetve negatív utóhatásnak tekinthetők a beilleszkedési nehézségek.

A fenti tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az élményesek jelentős személyiségváltozást élnek meg, amely változások az esetek nagytöbbségében pozitívak, a személy és a társadalom számára kedvező kimenetelűek. Viszont rendkívül fontos az élményesek utógondozása is, tekintettel a számukra nyújtandó segítségnyújtásra, hogy minél könnyebben tudjanak beilleszkedni a napi tevékenységük, és kapcsolatrendszerük által kialakított környezetbe. Illetve komoly segítséget igényel az

.....

élmény feldolgozása is, az új világszemlélet minél zökkenőmentesebb integrálása a személyiségbe, a tudatba.

.....

4. Gyakorlati tapasztalatok

Az interjúk során arra kerestem a választ, hogy a halál közeli élményesek milyen tapasztalatokkal rendelkeznek általánosságban, a kommunikációt illetően, és az utóhatások vonatkozásában, továbbá ezek mennyire egyeznek meg a szakirodalomban felelhető kutatási eredményekkel.

Arra is kerestem a választ, hogy milyen sajátos, speciális élményekkel rendelkeznek a halál közelében járt személyek.

A leírás során törekedtem arra, hogy rövid életrajzi áttekintés után a halál közeli élményekkel kapcsolatos történések kerüljenek a fókuszba.

Három személlyel volt lehetőségem részletes interjút készíteni, illetve egy személlyel internetes levelezés keretében tudtam lebonyolítani az „interjút”. A személyiségi jogokra való tekintettel pusztán keresztnevet és életkort fogok használni, kivételt képez annak a hölgynek a neve, aki felhatalmazott teljes nevének közlésére.

A tapasztalatokat a következő oldalakon foglaltam össze:

Erzsi néni 91 éves, szellemileg rendkívül friss, nagyon nagy élettapasztalattal rendelkező hölgy.

Lakásában fellelhető volt az egész földkerekség; növényekből készített tárgytól kezdve, állatok szilárd testén át a sivatagi homokig, nagyon szép és megkapó képek illusztrációival.

Élete, mint az a beszélgetés során kiderült nagyon sok örömmel és temérdek fájdalommal övezett.

Úgy érzem az alább közölt, általa írt vers hűen tükrözi, hogy élete folyamán milyen nehézségekkel kellett megküzdenie.

„És mégis.....

Egy tikkadt, forró júliusi napon

viszontláttam régi otthonom.

Nem várt senki! Az udvar csupa gaz és dudva,

mintha temetőbe léptem volna...

A ház, mint egy nagy koporsó,

feküdt némán, hidegen,

és én álltam, néztem, mint egy idegen.

Akkor éreztem, hogy bele van zárva,
egy emberi élet minden boldogsága,
és nem vár soha többé senki sem.

Elmentek ők, mind kiket szerettem,
elsodorta őket vad vihar szele!
Utánuk csak a fájó emlék maradt,
vigasznak, reménynek nincsen már helye.
Drága hamvaikat óh öleld magadhoz,
simogasd lágyan édes anyaföld.
Örök fájdalomról meséljen a szellő,
Ha elsuhan Dachau és Auschwitz fölött.

És mégis a lankás domboldal alatt
a vén körtefánál jól kisírtam magam...
és megsimogattam az udvar porát,
két angyali gyermek lába nyomát.
Megcsókoltam az íróasztalán
kihűlt helyét áldott kezének,
a jószág a béke, a munka emberének.

Akkor éreztem, hogy itthon vagyok!

És hiába volt a sok borzalom!

Hiába volt gettó! Leplombált vagon!

Auschwitz! Gázkamra! Krematórium!

Felsikoltott bennem a szívem szava

„mégis ez a haza, az igazi haza!”

Édesapám: Váradi Jenő tisztviselő 78 évesen

Édesanyám: Váradi Jenőné szül. Deutsch Berta tanítónő 68 évesen,

Gyermekeim: Junker Éva, Mária 5 és fél évesen,

Junker Győző, Viktor 3 évesen

*Auschwitzban a megérkezés napján 1944 július 7-én
gázkamrában elpusztultak,*

Férjem: Junker Ferenc munkaszolgálatosként 1945 febr. 2-án

Dachauban tífuszban elhunyt. Nyughelye ismeretlen.

*A verset B-né **Váradi Erzsébet** a deportálásból haza érkezve
1945 július végén írta. Regiszt. Szám: V/219*

Erzsi néni 73 éves korában tapasztalta meg a halál közeli élményt. Az eset éjszakai felébredéssel kezdődött, majd hajnali magához téréssel folytatódott, amely időszakról Erzsi néni nem rendelkezik pontos emlékképpel. Reggeli ismétlődő rosszullét miatt a mentők értesítése, és kórházba szállítás következett. A mentőautóban eszméletvesztés lépett fel, és e miatt injekciózás történt. A halál közeli élmény az eszméletvesztés ideje alatt zajlott

le, s annak végét a beadott injekció hatása okozta - tudati szinten. Magáról az élményről később szándékozom írni, mert a jelenség materiális szintjéhez még hozzátartozik néhány fontos dolog.

A kórházi kezelés eredményeképpen műtétet hajtottak végre Erzsi nénin és pacemaker-t ültettek be a mellkasába.

Rendkívül érdekes, hogy a mentőautóban történő ébredést követően érzés szintjén, nagyon jó egészségi állapotról tudott beszámolni, s ez a fájdalommentes állapot a jövőre vonatkozóan is megmaradt, sőt az akkori egészségi állapotának pozitív voltát a leletei is alátámasztották.

Majd néhány év elmúltával egy súlyos közlekedési baleset következtében ismét szükségessé vált a kórházi gyógykezelés, ahol megállapítást nyert, hogy a baleset során komoly sérülés nem következett be, illetve kiderült, hogy a pacemaker nem működik, viszont Erzsi néni egészségi állapota rendkívül jó. Az események utáni időszakokkal függ össze, hogy immár 13 éve, megállapítottan üzemen kívül lévő pacemakerrél él a hölgy!

Mi is történt az eszméletvesztés során megélt halál közeli állapotban: Erzsi néni elmondása szerint egy nagyon hosszú folyosóra ért, ahol egy magas szőke, rövid hajú, inkább férfinek azonosítható lény fogadta és fogta át a vállát hátulról, aki

szárnyakat viselt. Az alagútban vakító fény volt, s kétoldalt puha, áttetsző, szép lények mozogtak. Emberi szemmel nem voltak láthatók, lelki szemmel lehetett Őket látni, rendkívül szépek voltak, s testükből megnyugtató zene szólt, nagyon csodálatos emlékként tárultak fel ezek az érzések. Miközben az alagútban tartott a folyamatos előrehaladás, eközben történt a visszatérés, a földi valóságba.

A lények és az odakerült ember közötti kommunikáció valamiféle telepatikus formában zajlott, ugyanis Erzsi néni közvetlen verbális kommunikációról nem számolt be. Az információk felvétele pedig gondolati síkon zajlott.

A hálál közeli élményt követően jelentős változások történtek Erzsi néni életében.

A legfontosabb lelki történés, hogy az eset előtt meglévő sértődékenysége teljesen megszűnt, illetve a régebben enyhén megélt irigysége is elveszett a múlt homályában. Inkább a megértés és segítőkészség került előtérbe.

Néhány figyelemreméltó parajelenség is tapasztalható volt az élmény után. A lakás előszobájának egymáshoz viszonylag közeli részén fordult elő három eset: az egyik alkalommal egy olyan óra indult el, amely nem rendelkezett meghajtó szerkezettel; a

plafonról egy világítótest esett le, műszakilag megmagyarázhatatlanul; harmadikként egy cserépváza esett le „magától” a polcra úgy, hogy nem lökte le azokat az edényeket, amelyek az útjában voltak, és nem is tört össze a közel két méteres esési magasság dacára sem. Egy kávédaráló pedig úgy indult el, néhány pillanatra, hogy Erzsi néni nem működtette azt, és a belenyúlás során nem szenvedett el semmiféle sérülést sem.

Telepatikus élményekkel kapcsolatban a jövő előrejelzésére vonatkozó mozzanatok lehet tetten érni úgy, mint gondolatban feltűnő személy valós megjelenése, levél érkezésének előre történő megérzése.

Az energiamezők kezelésének, látásának területén is rendelkezik Erzsi néni bizonyos képességekkel, mivel beszámolt az energiamezők megjelenési formájáról, illetve - feltételezhetően - gyógyító energiák továbbítására is képes, amint ezt a gyakorlati tapasztalatok is bizonyítják.

Erzsi nénit nagyon sokan látogatják, nemtől, életkortól és felekezettől függetlenül, nagyon sok barátja van, akiktől – elmondása szerint – nagyon sok szeretetet kap és viszont tud adni. Érdekességnek tűnt az a közlés, miszerint ha valaki távozik a baráti körből, akkor valaki biztosan belép helyette.

Még okvetlenül szót kell ejteni arról a hihetetlen manuális képességről, amely a különböző dísz tárgyak, ajándéktárgyak készítésében mutatkozik meg, ez a képesség valamelyest jellemző volt az élmény előtt is, viszont utána teljesedett be.

S végül még egy kedves vers, amelyet Erzszi nénitől kaptam, amelyik hűen tükrözi azt a hitvallást, amit az élmény óta gyakorol.

Prohászka Ottó:

Kő az úton!

Gondolod, hogy kerül életed útjába

Egyetlen gátló kő is hiába?

Lehet otromba, lehet kicsike,

Hidd el, ahol van, ott kell lennie.

De nem azért, hogy visszatartsd Téged

S lohassza kedved, merészséged.

Jóságos kéz utadba azért tette,

Hogy te megállj mellette!

Nézd meg a követ s aztán kezdj el

Beszélni róla Isteneddel,

Őt kérdezd meg milyen üzenetet

Küld azzal az akadállyal Néked

S ha lelked Istennel találkozott,

utadban minden kő áldást hozott!

(Prohászka egyetlen ismert verse 1885-ből)

Ilonával való találkozás során – első benyomásként - rendkívül meglepő volt, hogy mennyire jelentős eltérést lehet megállapítani a valós életkora és a "kinézet" alapján megállapítható életkora között. Ő 34 évesen egy téves szülészeti diagnózis miatt méhen belüli vérzést kapott, eszméletét többször elveszítette és csak több órán át tartó orvosi beavatkozás mentette meg az életét.

Akkor még nem is tulajdonított nagy jelentőséget az élményének, sőt igazából csak jóval később tudatosodott benne, hogy mit is élt át valójában, s mi is történt akkor abban a

bizonyos műtőben.

Ilona elmondása szerint, hogy hol járt, hogy ott mi is történt vele valójában, azt nehéz megállapítani, viszont az emlékképek, azok annál jobban és pontosabban rögzültek benne. Az összképe alapján olyasmi körvonalazódott, hogy valamiféle külső irányítás döntött a sorsa felőli visszatérés tekintetében.

Ő sötét, rideg folyosón találta magát, amolyan földi-égi átmenet folyosója volt, itt félelem töltötte el, viszont a folyosó végén vakító, meleg, szeretetteljes fény pompája várta. Szeretett volna eljutni a fényhez, viszont előtte egy lény, aki meleg szeretettel átölelte közölte, hogy „Még nem mehetsz el! Nézd mennyien küzdenek az életedért! Neked nem szabad odamenned vissza kell térned!”

Eközben a testen kívüliség állapotában Ilona pontosan megfigyelhette a vele történeteket, illetve a helységet, amelyben a teste tartózkodott. Továbbá tisztán értette a műtőben elhangzó szavakat, s fogta az ott lévő emberek érzéseit is.

Elmondása szerint a kommunikáció olyan volt, mint „normál” állapotban, vagyis a látás és hallás útján volt képes felvenni az információkat.

Tehát a lény mutatta meg múltóben zajló eseményeket, majd gépzúgás következett és ezt követően magához tért.

Az eset után Ilona életében egyre fontosabbá vált a szeretet, illetve a mások felé irányuló segítségnyújtás.

Az eseményeknek Ilona, addig nem tulajdonított nagy jelentőséget, míg találkozott egy „látó” emberrel, akitől azt a tanácsot kapta, hogy kezdjen el „elvont” dolgokkal foglalkozni, abban az időben ezzel az atyai tanáccsal még nem igazán tudott mit kezdeni.

A tanácsot kezdetben kicsit nehezen magyarázható események láncolata követte: többször tapasztalta, hogy a lakásukban lévő varrógép magától elindul, amit többszöri műszaki átvizsgálással sem tudtak megmagyarázni. Az építkezés alkalmával Ilona képes volt pontosan meghatározni a valóságban a rajzhoz képest máshol elhelyezkedő villanyvezeték helyét. Egy időben történt az asztalon lévő üveglap három egy pontba összefutó, vagy egy pontból induló repedése, és a televízió készülék meghibásodása. Egy alkalommal az asztali számológép ismétlődően olyan karaktereket nyomtatott, amelyek nem szerepeltek a karakterkészletében.

Az út a továbbiakban a természetgyógyászat felé vezetett, a radiesztezia elmélyült művelésén át a gyógynövények alapos megismeréséig és tudatos alkalmazásáig.

Kiemelkedő célként kezeli Ilona a szeretet adását, itt nagyon erős kapcsolatot lát a fény és a szeretet között. A segítséget, a jó érzés adását minden élőlény számára, legyen az növény, állat, vagy ember. Életmódját már csak a tevékenysége miatt is alapvetően meghatározza az egészséges életmód, úgy a táplálkozás, mint egyéb területeken.

Összességében az a gondolat festhető meg Ilona szerint, hogy a környezet felé kell jobbnak lenni.

Ica éppoly nyitott és segítőkész volt mint akikkel azt megelőzően volt szerencsém beszélgetni. Az Ő életében a már kisgyermekkorban és későbbi időszakban is fellépő betegségek miatti kórházi tartózkodás bírt befolyásoló szereppel, a nagyon nehéz teherként viselt családi zűrzavarok mellett.

Mindezek mellett rendkívül erős vágyal rendelkezett a tudás megszerzésére, ezt életútja is hűen visszatükrözi.

Ica egy balatoni fürdőzés során került hálál közeli állapotba, amikor tréfából a víz alá lökték, amikor is néhány másodpercre (percre?) elvesztette az eszméletét. Vízi szonyának kialakulása akár ide is datálható.

Az élmény során - Ica elmondása alapján - egyszerre elsötétült minden, kétoldalt filmként pergett le az egész élete, a pergő filmkockákat egy nagy világosság követte. Nagyon szép zöld rétre érkezett, ahol angyalkákat, fákat, állatokat, tavat lehetett látni. Kiváltképp jó érzés töltötte el, közben kellemes zene szólt, nem egyházi s nem is komolyzene, viszont rendkívül megnyugtatóan, andalítóan hatott. Egyszer csak lecsapódott minden, s beugrott egy meghatározó gondolat, vagy talán érzés, miszerint: „megbocsátok mindent”. Hogy mindezt ki mondhatta, az a megismerhetetlenség homálya fedi, hiszen Ica nem tapasztalta meg semmilyen lény képét, pusztán a hangját, a közlését tudta értelmezni.

Az eszmélet visszanyerése után némi hányinger és hányás követte az eseményeket, majd az egészségi állapot teljesen stabilizálódott.

Az egyik legjelentősebb változás Ica életében abban

következett be, hogy az annak előtte halottaktól való féelme teljesen megszűnt, számára többé nem létezett halálfélelem, teljesen el tudta fogadni a halált, a halott látványát, sőt temetések lebonyolítását is fel tudta vállalni, ami annak előtte elképzelhetetlen volt számára.

Az eseményt követően két esetben volt szuicid cselekménye, amelyek során nem lépett fel nála halál közeli élmény, viszont mindkét esetben elég jelentős erőket mozgósított a távozás érdekében, mindezek ellenére itt „kellett” maradnia.

Egzisztenciálisan meglehetősen sok törést kellett elszenvednie, ez kissé megkeseredetté is tette bizonyos időszakokban; ez a terület az utóbbi években megnyugtatóan rendeződött.

Az egészségi állapot tekintetében többször fordult elő komolyabb betegség.

Érzelmi szinten meghatározóvá vált számára az emberek, a dolgok elfogadása, a növekvő alázat, a hit, és a bizalom az emberek irányába, amit nála nagyon nagy szeretet és nyitottság övez. Kevésbé jellemző rá a korábbi robbanékonysága, ez inkább szelídséggé alakult, megnövekedett tűrőképességgel, nagyobb

megértéssé az emberek felé, a takargatás nélküli, semmiképpen sem bántó egyenes szókimondással. Más formát ölt számára a szeretet és a ragaszkodás, mindezekre sokkal jellemzőbb az elfogadó viselkedés. Egyfajta szabadság vágy jellemzi Icát, a segítségnyújtásra való motiváltság mellett. Nagyon sokat és nagyon szívesen foglalkozik gyerekekkel, függetlenül attól, hogy a gyermek a saját családjához tartozik vagy más család szülötte. Rendkívül nagy energiával rendelkezik úgy fizikálisan, mint szellemileg, sokat dolgozik, gyorsaság jellemzi a tevékenységét, viszonylag keveset alszik, továbbá öltözködése is utal a magas energiaszintjére.

Nagyon különös eseménynek tűnik egy Icához érzelmileg rendkívül közel álló személy halála, mert az illető távozása után Ica kapott egy olyan telefonhívást, amelyben az exitált személy hangját vélte felfedezni, aki egy a tervezettől eltérő eseményre hívta fel a figyelmét, amely valóban a telefonáló által megadott megváltozott időpontban következett be. Majd több alkalommal, vagy ezzel a történéssel összefüggésben, vagy más történések miatt, Ica többször tapasztalta a telefon, illetve az ajtócsengő működést a normál működéstől eltérő hangon, eléggé

megmagyarázhatatlan körülmények között. Az egyik szenteste alkalmával, amikor családi körben egymástól függetlenül, s mit sem tudva egymás gondolatairól a távozott személyre gondoltak. Amikor az általuk körülállt fenyőfa lángra lobbant, pedig nem volt semmiféle nyílt láng a környezetében, amely lángra lobbanthatta volna.

Icára is nagyon igaz a manuális képességek átlagostól való eltérése, ez megmutatkozik a faragásokban, a festett képekben, illetve a kézimunkákban, és ehhez társul a valóban nagyon nagy kreativitás.

Andrea vonatkozásában az internetes kapcsolat jelentette a kommunikációs csatornát.

Ő másfél hónapig hol mesterséges alvás alatt állt, hol kómában volt. Az Ő élményei között szerepelt a folyosó, amely kékes neon színt bocsátott ki, amikor az egészségi állapota normalizált állapotban volt, akkor szabályosságot lehetett tapasztalni, hanem, akkor a folyosó fényeire a szabálytalanság volt a jellemző. Abban a világban halottak nyújtottak segítséget,

Andreának is volt egy gyönyörű kék fénye, amely függetlenül az állapotától vigyázott rá.

Volt egy határ, amelyet nem tudott átlépni, mert ellenkező esetben megszűnt volna a kommunikáció közte és az édesanyja között, s e miatt nem távozott. Háromszor került abba a helyzetbe, hogy csak úgy jöhetett vissza, ha megoldott egy olyan dolgot, amit életében rosszul tett. Rendkívül erősen ragaszkodott az élethez. Közben Andrea magyarázott az édesanyjának, aki nem hallhatta azt, ezért jött vissza mindannyiszor.

A háromszori visszatéréssel és a háromszori szívmegeállással szép összhang rajzolódik ki a materiális és a asztrális világ között.

Andrea meglátása szerint egy nagy körforgás részesei vagyunk, amelyet Ő valahogy ismer, csak éppen nagyon nehezen tudja szavakba önteni az azzal kapcsolatos gondolatait. Meglátása szerint élet és halál, egy logikus és egyszerű törtéetésnek tekinthető. Az emberek tudáshiánya egyfajta félelmet ébreszt bennünk, és a kutakodás során egyszerű összefüggések kerülnek el az emberek figyelmét, pedig a kérdésekre a válaszok nagyon is közel vannak hozzánk. Ilyen például maga a természet, amely bölcsője a létezésnek, és már eddig is nagyon sok ember által

feltett kérdésre adta meg a választ, az alapos megfigyelésen keresztül a megértés eszközével.

Andreától számos számítógéppel szerkesztett képet kaptam, s Ő felhatalmazást adott a dolgozatban való megjelentetésükre is.

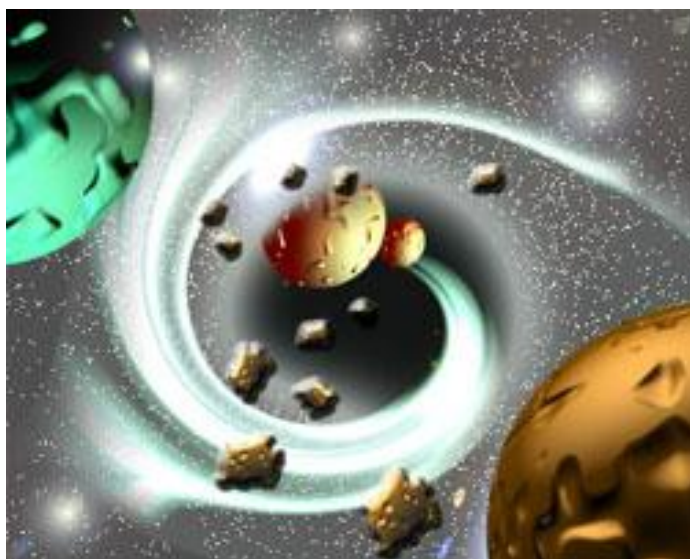
Számomra hihetetlen mélységű és mondavalójú világ tárult fel a képek hatására. Tekintettel arra, hogy a képi megjelentetés egy a tudat, - meglátásom alapján – a mélytudat speciális megjelenési formája, s figyelembe véve azt, hogy Andrea megélt halál közeli állapotot, joggal feltételezhetjük, hogy ábrázolása révén vizuális képet kapunk arról a világról, amelynek részei vagyunk.

Számomra – szubjektív módon – egy nagy egységet szimbolizálnak a képek, egy olyan világot, amelynek – többek között - alkotó része az ember, a maga teljességében. Egy körforgás, amely távlatokat és egyben közelséget is jelent, átható tiszta szeretettel, igazi emberi érzésekkel, benne van a változás, az átalakulás, az energia, és az állandóság. A gondoskodás, a féltés. Az egység, a bárki vagy, bárki lehetsz, a figyelő tekintet, a szabadság, és a természet.

Nagyon nagy örömömre szolgál, hogy másokkal is

megismertethetem **Demeter Andrea** keze munkája által készült, gondolatait visszatükröző képeket.

Fekete test

Felhő

Tekintet

Üstökös

Hand

Homokóra

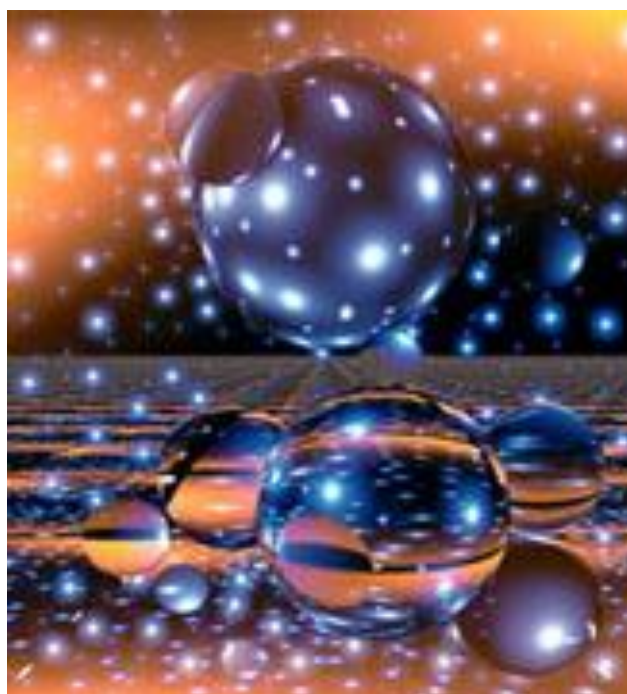
Névtelen

A természet

Vörös úr

Kézben a Világ

Ég

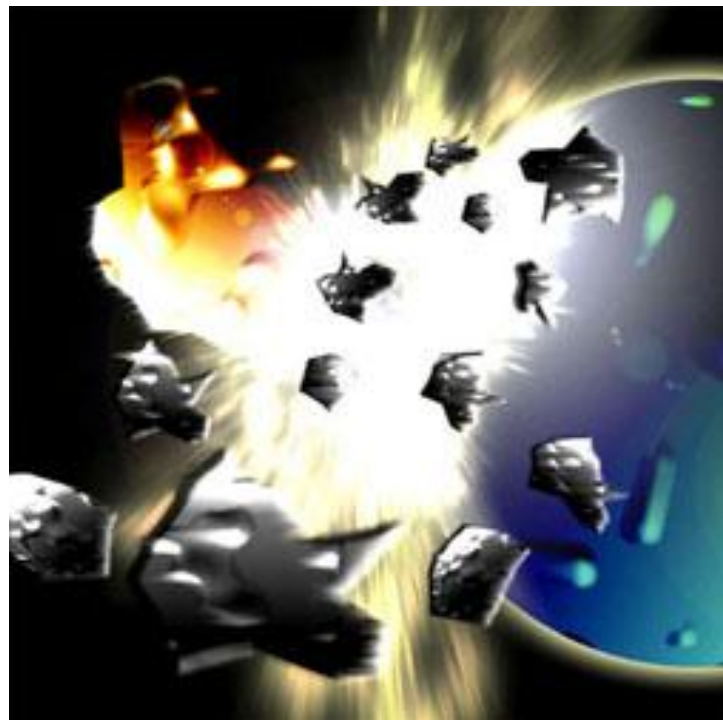
Tűzcsóva

Tekintet

Folyosó

Áram

Ablakos

Föld

5. Összefoglalás, következtetések

Ami egységesen meghatározó volt az élményesekre vonatkozóan azt a következőkben lehet megfogalmazni:

Felfokozott tevékenység, amely általában a munkatevékenységben és/vagy a karitatív tevékenységben testesült meg. A személyek tekintetében rendkívül energikus, kitartó hozzáállást lehetett megfigyelni.

Nagyon jellemzőnek tűnt az átlagon felüli manualitás képessége, amely az elkészített darabok minőségben mutatkozott meg, illetve mennyiségileg is meghatározó volt.

A szellemi területen is, - hasonlóképpen a fizikaihoz -, szintén megmutatkozott egyfajta felfokozottság, frissesség, ezt az élénk gondolkodási folyamatban lehetett tetten érni.

S mindkét területet, úgy a fizikait, mint a szellemit rendkívül mód meghatározta a nagyfokú kreativitás.

Bár apróságnak is tűnhetne, viszont számomra inkább érdekességnek tűnt, hogy több esetben is a kedvenc pihentető elfoglaltságok közé tartozott a keresztretjvényfejtés. Véleményem szerint ez valahol a tudás és a szellemi munka nagyon szép

kapcsolatát mutatja, ami egy pozitív megjelenési formája az utóhatásként fellépő képességek, adottságok kihasználásának.

Érzelmi, interperszonális viszonylatban kiemelkedő volt az emberek iránti figyelmesség, segítőkészség, egyfajta önként vállalt szolgálat.

Az energiák, energiamezők területén több figyelemre méltó mozzanat is felszínre került. Egyrészt a már említett belső energia, ami a tevékenységekben mutatkozik meg, illetve gyakorta az öltözködés „vékonysága” is arra engedett következtetni, hogy az illető meglehetősen magas energiaszinttel rendelkezik. A különböző háztartási berendezések kissé megmagyarázhatatlan körülmények között történő működése valamilyen energetikai megnyilvánulásra enged következtetni, hogy ez az élményesek energiaszint növekedése miatt következett be, avagy valamilyen külső energetizáló hatás miatt, az egyelőre a megválaszolendő kérdések közé tartozik.

Egységes változást lehetett tapasztalni a halállal kapcsolatban, egy teljesen természetes folyamatba illeszkedő történésként értékelték az élményesek, abszolút mértékben pozitívan nyilatkoztak róla, teljesen feszültségmentesen.

Felszínre került a természettel való kapcsolat szorossága, ez több területen is megmutatkozott: egyrészt, a természetgyógyászati tevékenységben; másrészt, nagyon sok olyan tárgy formájában, amelyek lehetőség szerint természetes anyagokból készültek, a lehető legcsekélyebb átalakítással; harmadrészt, előkerült a természetben töltendő minél több idő kérdése is. Ezek a jelzések - nagyon hangsúlyosan - a természettel való szoros kapcsolatra irányítják a figyelmet. A számítógépes grafikával készült képek szintén utaltak a természetes közeg jelentőségére, azon túlmenően, hogy rendkívül mély tudati összefüggésekre is rávilágítottak.

Felvetődik a kérdés, hogy vajon mi lehet az oka annak, hogy az embereknek csak egy bizonyos hányada él át élményeket azok közül, akik bizonyos időre exitáltak majd visszatértek. Vajon mi alapján történik így mindez? Valóban lehet szerepe az elméleti részben említett beavatásnak, mint a spirituális fejlődés bizonyos szakaszának? Az egy személynél ismétlődően több alkalommal előforduló élményeknek vajon mi lehet a szerepe? A fiatalabbak pontosabb élményfelidézése, és a hölgyek mélyebb élmény megélése vajon mire vezethető vissza? Adott e, hogy ki milyen információkhoz férhet hozzá, vannak e szintek, amelyek esetleg

összefüggést mutatnak a lélek érési folyamatával? Nagyon sok megválaszolendő kérdés kapcsolódik még a témához, amelyekre minden bizonnyal fellelhető lesz majd a válasz.

Tény, hogy a halál közeli állapot gyakorta meglehetősen rövid ideig tart, mégis borzasztóan sok információt dolgoz fel az élményes az adott idő alatt, ami minden bizonnyal sajátos információs feldolgozást igényel.

Ami a különböző kultúrák, és eltérő életszakaszokban lévők élményei közötti különbségeit illeti, feltételez egyfajta hozzáférést és speciális megjelenést a tudattalan vonatkozásában.

A paraképeségek megváltozása olyan lehetőségek felszabadítását sugalja, amivel rendelkezünk ugyan, csak kevésbé tudjuk, vagy akarjuk használni, mindenesetre élhetnénk vele.

Az észlelés, memorizálás, felidézés tekintetében feltételezhető egy olyan mechanizmus, amelyről ez idáig elég keveset tudunk, bár érdemes lenne feltérképezni, részletesebben megismerni.

A kommunikáció tekintetében a telepatikus elven történő kommunikáció lehetősége további megerősítést nyert az élmények feldolgozása kapcsán.

Az utóhatások meglehetősen figyelemfelkeltően jelzik az élményesekkel való foglalkozás elengedhetetlenségét. Rendkívül nagy szükségük van a külső segítségre az élményük feldolgozásában, illetve a beilleszkedési feszültségek oldása, csökkentése tekintetében.

Úgy vélem, hogy a szakirodalomban található megállapítások és a saját gyakorlati tapasztalataim között teljes az összhang, egymásnak ellentmondó megállapításokkal nem találkoztam. A jelenséggel kapcsolatos elemek az interjúk során felszínre kerültek, és azok szintén teljes egyezőséget mutattak a szakirodalomban leírt gondolatokkal.

A dolgozat alaphipotézisét, miszerint egy másik „világba” érkeznek az élményesek igazoltnak látom, hogy mi és hogyan történik az pedig egy olyan kérdés, amelyre igen nehéz megadni a választ, ha egyáltalán pontosan meg lehet azt adni. Úgy vélem, hogy nincs olyan bizonyíték, amelyik kizárná túlvilági léttel kapcsolatos elképzeléseket, sőt a rendelkezésre álló adatok inkább nagyon is megerősítik a létezését.

6. A továbblépés lehetséges irányai

Nagyon sok olyan terület bukkant fel, amelyek mentén érdemes folytatni a kutatómunkát.

Sokat segítené az adatok rendszerezett, összehasonlítható, matematikai módszerekkel is elemezhető formába öntése. Illetve az egzaktabb kutatási terv mentén való haladás. Ezáltal – a feldolgozás során – a materialistább gondolkodáshoz is lehetne közeledni, ami a téma ismertté válásában jelentős szerepet tölthet be.

A köznapi gondolkodáshoz nehezebben illeszkedő történéseket érdemes lenne „racionális” kísérletekkel alátámasztani, ami szintén növelné a megbizonyosodás esélyeit, azok körében, akik nehezebben fogadják el ezeket a jelenségeket.

Az energiák, energiamezők elég fontos szerepet játszanak, a pontos adatgyűjtés ezen a területen is nagy szolgálatot tenne.

A jelenség pontos meghatározása érdekében az összehasonlító diagnosztika, illetve a mesterségesen előidézett halál közeli élményekhez hasonló eseteket vizsgálata szintén támogathatja a jelenség meghatározást, leírását.

További spirituális vonatkozások feldolgozása is komoly segítséget nyújt a terület minél jobb megértéséhez.

A tudat tágulása mindenképpen része az élmények körüli kérdésnek, hogy mindez milyen formában, hogyan történik az úgyszintén megérdemelne további kutatásokat.

A memória és a tudat „helye” teljesen új megvilágításba helyezi az emberi történéseket, és szoros összefüggésben van a halál közeli élményekkel.

Az emberi kommunikáció fejlődésében, fejlesztésében új távlatokat nyithat meg, bár nehezen megfogható, mégis igencsak izgalmas és érdekes téma mélyebb kibontása.

Az élményesekkel való foglalkozás módszertanának kidolgozása pedig egyszerűen a kötelesség kategóriájába tartozik, hiszen az élményesek létszáma folyamatosan növekszik, a külső támogatás igényével együtt.

Az előzőekben felsoroltak rendkívül széles kört érintenek, és úgy gondolom, hogy a további kutatások meglehetősen nagy segítséget nyújtanak az emberi lét jobbításához.

7. Személyes tapasztalatok

A magam részéről örülök, hogy ebben a témakörben kutakodhattam, hiszen a munka során nagyon sok igazán tisztalelkű emberrel sikerült megismerkednem, úgy az interjúra vállalkozók körében, mint a szakmai segítséget nyújtók között. Ők nagyon sok szeretetet, gondosságot, figyelmességet nyújtottak környezetük irányába, s ezt elengedhetetlenül fontosnak tartom azon úton, amely az emberibb élet felé vezet bennünket.

Meggyőződésem szerint olyan tudati változások kísérik a halál közelében jártakat, amely mindenki számára példaértékű lehet. Olyan távlatokról szerezhetünk tanúbizonyságot, amelyek gyökeresen megváltoztathatják az életünket, ha képessé és méltóvá válunk arra, hogy ezekhez a tudattartalmakhoz hozzáférjünk. A tudati tágulás, amelynek részesei vagyunk, beláthatatlan távlatot nyit meg előttünk, olyan energiák mozgósítását biztosíthatja, amelyek szintén gyökeres változást hozhatnak az életünkben, vagy ha pusztán csak a kommunikáció területét nézzük, akkor ott is látható, hogy fejlődéshez tág térrel rendelkezünk.

A kérdés csak az, hogy milyen formában, hogyan élünk ezekkel a kimeríthetetlen lehetőségekkel.

8. Irodalomjegyzék

1. ATWATER P. M. H.: Beyond the Light
New York, Avon Books, 1994.
 2. ATWATER P. M. H.: Children of the New Millennium
New York, Three Rivers Press, 1999.
 3. ATWATER P. M. H. – MORGAN David H.: Near Death
Experiences
Macmillan, Alpha Books, 2000.
 4. ÁCS Géza – PILLING János – ZATIK István: Meghaltam -
és élek; Halál közeli élmények
Budapest, Medicina, 1992.
 5. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: Megmentőm a fény
Budapest, Magyar Könyvklub, 1996.
-

6. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: A békét adó fény
Budapest, Magyar Könyvklub, 1998.

 7. CORCORAN Diane K. (szerkesztő): When Ego Dies
Houston, Emerlend Ink Publishing, 1996.

 8. Dr. FENWICK Peter – FENWICK Elizabeth: The Truth in the
Light
New York, Berkley Books, 1995.

 9. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI
János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai
halálállapotokról
Előadások, workshop, tapasztalatcsere
Budapest, Revital Alapítvány, 2002. február 16.

 10. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után
Budapest, Ecclesia, 1996.
-

11. Dr. MOODY Raymond A.: Fény a kapun túl
Budapest, Édesvíz Kiadó, 1994.

 12. STEIGER Brad – STEIGER Sherry Hausen: Children of the
Light
New York, Signet Book, 1995

 13. Dr. WEINBERG Steven Lee – WEISCHEDEL Randall –
FAZIA Sue Ann – WRIGHT Carol: Ramtha égi üzenetei I.
Budapest, Édesvíz Kiadó, 2001.

 14. Halál közeli élmények konferencia
A klinikai halál állapotokról sokoldalúan
Budapest, 2001. március 16-18., Revital Alapítvány
-

9. Hivatkozások

1. Dr. WEINBERG Steven Lee – WEISCHEDEL Randall – FAZIA Sue Ann – WRIGHT Carol: Ramtha égi üzenetei I., 2001. (13.) p. 101.
 2. Dr. WEINBERG Steven Lee – WEISCHEDEL Randall – FAZIA Sue Ann – WRIGHT Carol: Ramtha égi üzenetei I., 2001. (13.) p. 113.
 3. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 43-47.
 4. ÁCS Géza – PILLING János – ZATIK István: Meghaltam - és élek; Halál közeli élmények, 1992. (4.) p. 28-53.
 5. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: Megmentőm a fény, 1996. (5.) p. 17.
-

6. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János
– Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital
Alapítvány, 2002. (9.)
 7. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után, 1996. (10.) p. 17-
25.
 8. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról
sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 49-60.
 9. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János
– Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital
Alapítvány, 2002. (9.)
 10. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI
János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról,
Revital Alapítvány, 2002. (9.)
 11. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI
János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról,
Revital Alapítvány, 2002. (9.)
-

12. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
 13. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: Megmentőm a fény, 1996. (5.) p. 142.
 14. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
 15. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után, 1996. (10.) p. 30-84.
 16. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 9-20.
 17. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után, 1996. (10.) p. 10-53.
-

18. Dr. FENWICK Peter – FENWICK Elizabeth: The Truth in the Light, 1995. (8.) p. 162-185.

 19. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)

 20. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)

 21. ATWATER P. M. H. – MORGAN David H.: Near Death Experiences, 2000. (3.) p. 287.

 22. Dr. WEINBERG Steven Lee – WEISCHEDEL Randall – FAZIA Sue Ann – WRIGHT Carol: Ramtha égi üzenetei I., 2001. (13.) p. 69-92.
-

23. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
24. CORCORAN Diane K. (szerkesztő): When Ego Dies, 1996. (7.) p. 21.
25. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 21-30.
26. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
27. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
28. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után, 1996. (10.) p. 55.
-

29. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 9-20.
30. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 41-42.
31. ATWATER P. M. H. – MORGAN David H.: Near Death Experiences, 2000. (3.) p. 23.
32. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
33. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
-

34. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után, 1996. (10.) p. 84-88.
35. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
36. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
37. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
38. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
39. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: Megmentőm a fény, 1996. (5.) p. 110.
-

40. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
41. Dr. LIPTAY-WAGNER András – OROSZ Katalin – PRUCSI János – Dr. SZATHMÁRY Sándor: A klinikai halálállapotokról, Revital Alapítvány, 2002. (9.)
42. Dr. MOODY Raymond A.: Élet az élet után, 1996. (10.) p. 93-98.
43. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: Megmentőm a fény, 1996. (5.) p. 105.
44. BRINKLEY Danion – PERRY Paul: A békét adó fény, 1998. (6.) p. 74.
45. Dr. FENWICK Peter – FENWICK Elizabeth: The Truth in the Light, 1995. (8.) p. 131.
-

46. Dr. MOODY Raymond A.: Fény a kapun túl, 1994. (11.) p. 35-52.
47. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 31-34.
48. Halál közeli élmények konferencia, A klinikai halál állapotokról sokoldalúan, Revital Alapítvány, 2001. (14.) p. 48-54.
49. ATWATER P. M. H.: Beyond the Light, 1994. (1). 129-131.
50. ATWATER P. M. H. – MORGAN David H.: Near Death Experiences, 2000. (3.) p. 89-107.
51. ATWATER P. M. H.: Children of the New Millennium, 1999. (2.) 20-22.
52. STEIGER Brad – STEIGER Sherry Hausen: Children of the Light, 1995. (12.) p. 36-38.
-

53. ÁCS Géza – PILLING János – ZATIK István: Meghaltam - és élek; Halál közeli élmények, 1992. (4.) 33-48.

10. Summary in English

Near Death Experiences – The Widening Universe

People wish to know what happens with them when they die. Is there another world or there is nothing when they die.

Some people have Near Death Experiences because they were injured in an accident or they left their life when they were ill in a hospital or at home or in other places.

You could read about Near Death Experiences in this thesis.

The first part contains some scientists' opinions about the symptoms. You can read what the persons could see or hear and feel when they parted from life.

It is very important to see what happens with the person when he/she returns to normal life. He/she will become a good person, he/she will change his/her life; usually love's role will increase in their life.

The second part contains four interviews with people who had Near Death Experiences. They have spoken about their experiences and how their life changed and how they live after the experience.

You can see some pictures which were made by a woman who had this experience.

In the third part, you can read a summary about the topic. Here you can find the writer's opinion about the experiences and also some suggestions how to continue the research in this field.

11. Tartalomjegyzék

Témakörök	Oldalszám
1. Előszó	2.
2. Bevezetés	5.
3. Elméleti háttér	7.
3.1. A halál közeli élmény meghatározása	7.
3.2. Magyarázatok	8.
3.3. Tudati megjelenés	10.
3.4. Differenciál diagnosztika	11.
3.5. Halál közeli élmények a statisztika tükrében	16.
3.6. Kísérőjelenségek	17.
3.7. Kommunikáció	22.
3.8. Utóhatások	24.
4. Gyakorlati tapasztalatok	33.
5. Összefoglalás, következtések	59.
6. A továbblépés lehetséges irányai	64.
7. Személyes tapasztalatok	66.
8. Irodalomjegyzék	68.
9. Hivatkozások	71.
10. Summary in English	81.
11. Tartalomjegyzék	83.
